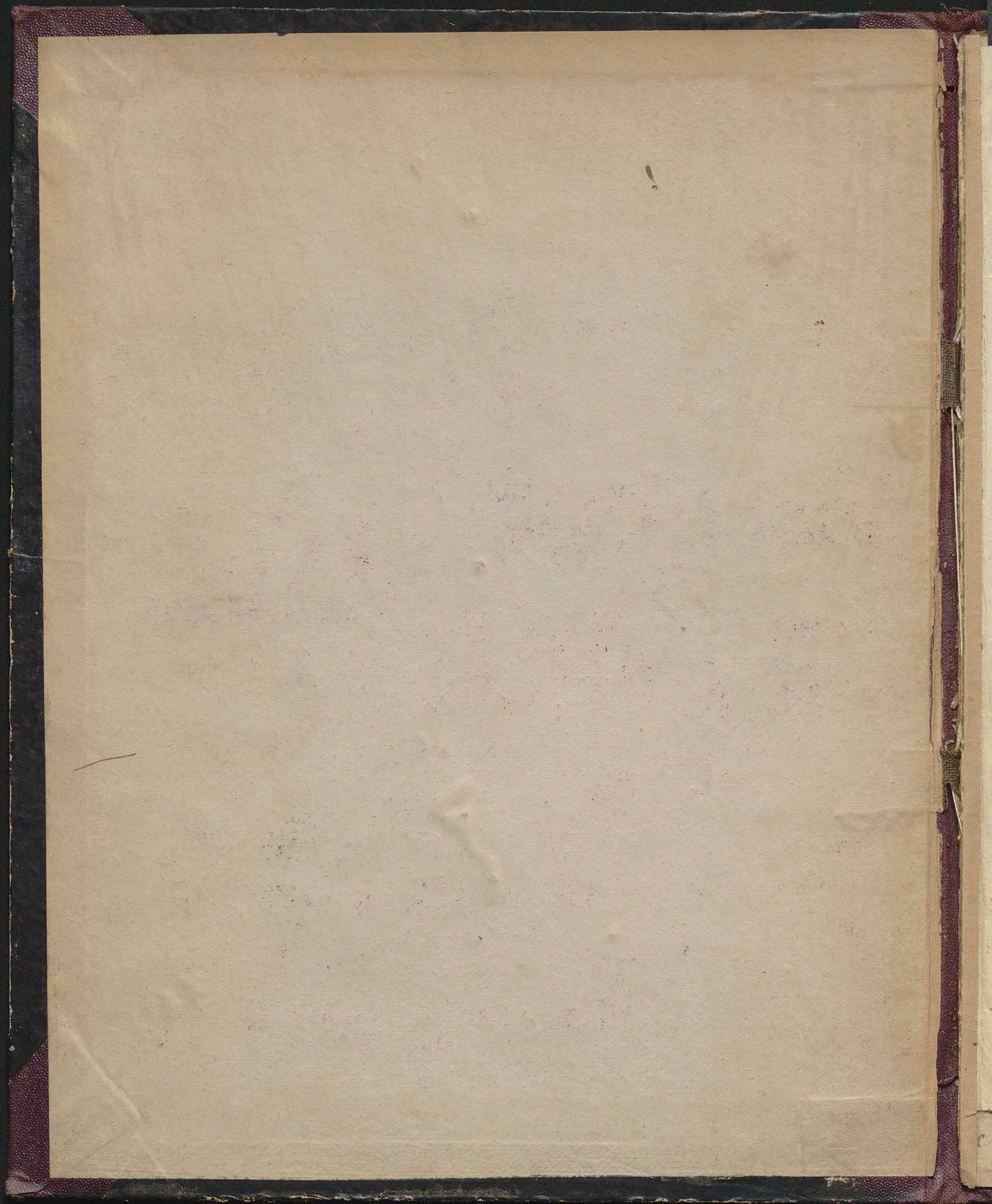

N. J. 4207.
11

N. Inv. 4201.

4201

Listy Stan.
Kowarskiego.

dar X. Masata Ant.
Morsynskiego.

w podarunku
Stan. Kowarskiego
i Wawrowy

Kwiecien 1882

P.C. Admodum R. de Pater.

Epistolam Reverentis V. ad ternas meas literas responso-
riam accepi. Facimus hic quantum possumus, ut res no-
stras Vitnenses aliquomodo evigamus sed nullum prosperum
successum habent nostri conatus. Iudicia Appellationis
duodecima Martij aperta sunt, hinc et hodie adhuc Cere-
monialia absolvunt. Decima ^{vestra} vel decima septima presen-
tis, copia nostra ex registro incidit.

Ante dies aliquot Palatinus Sandomiriensis, Ma-
eschaleus Supremus Regni, Palatinus Braclaviensis, Sue-
amerarius magni Ducatus Lithvanid abq. omnibus quibus
potuerunt rationibus, permovere conati sunt Cance-
larium Lithvanid, causam ut hanc ad comitia Regni
emittat, sed nihil effecerunt, cum Cancellarius respon-
derit inter cetera, et Regis et Jesuitarum status remissa-
ben oportere, procurant Patres Scholarum Piarum man-
datum a Rege ut causam hanc remittam ad comitia. Pa-
latinus Sandomiriensis reposuit, quod Pater Gwanini hoc
obsequium prestabit P. Scholarum Piarum, significan-
do mandatum tale obtineri non posse nisi per Patrem
Gwanini. Ita rebus infectis discesserunt.

Iam itaq. in Iudicijs Appellationibus Pater Ho-
rianus Wolfser p. curi hic nomine Patris Provinciae
Lithvanid pro causa Vitnensi scriptum ^{qui satis hac in causa laborat.} plenipotenti-
um Domino Lipsch Wolfser Patrono debito tempore con-
parebunt cum sola exceptione fori. Exortus quidem
nova difficultas, utrum Iudex nobis locum standi
et proponendi aliquid in Iudicijs concedet, ob eam rationem

quod prius decreta in contumaciam non sustulimus, ad ^{ignis} ~~quod~~ ^{tu} ~~tu~~ ^{tu}
lenda duo modi erant, aut obtinere munimen a Rege / Gley / ^{pro} ~~pro~~ ^{pro}
vocaunt / aut citare Burzynium pro repositione Decretorum. ^{va} ~~va~~ ^{va}
Priorem modum utinquam reiecit. Posteriorem consulto
omissimus: nam citare Burzynium ad Iudicia Appellativa pro
repositione Decretorum, esset, forum ibidem agnoscere. Itaq;
Cancellarius tunc, cum noster Patronus comparebit, aut sine
illum agere, aut non sinet. ob condemnationes non sublatis.
Si Patronum nostrum agere sinet, hic nihil aliud faciet, quā
rationes excipiendi fori allegabit atq; Iudici in scripto tradet.
Si eundem agere non sinet, Pater Procurator et Patronus re-
spondent: se iuxta citationem instigatos comparuisse
ad Iudicia, quando quidem vero agere non sinantur, se recu-
dere: adeoq; relicto in manibus Cancellarij scripto, ubi ratio-
nes excipiendi fori continerentur, e Iudicijs recedent.

Certissimum est, quod nobis idem sit, sive Pa-
tronum nostrum Cancellarius permittat agere sive non.
Certi enim sumus quod etiamsi omnia nos loqui sineret,
jam apud se statuerit, quod causam nostram ad comitatio-
nem remittet. Adeoq; utroq; modo tertia condonatio sequet.

Rationes pro excipiendo foro considerationibus
Ad id in separata scheda mihi transmissis, auxi. At,
pud Nuncium Apostolicum crastina die ero cum P. Deme-
tris, sed inde nihil penitus auxilij expecto, jam enim
rogari eundem, ut vel Regi vel Cancellario loqueretur
de Remissione causae, sed noluit.

Post Decretum tertium quando volitis Manda-
tum.

2
tum ad Comitum Burzynio et Jesuitis dabitur. Quod hic ego
procurabo quando jubebitis. Duos nummos aureos quos a Rā
vā recepi, dedi P. Valentino, qui suos iam depositurus de
rat. Utationem hanc paratam habere curabo quando ^{expedit non tardare.} ~~scribetur ut nullam.~~

Qua hoc unum demum futura sit executio Vilnē post
tertium decretum, fortiter, prudenterq; exequenda est, sed
ab Instituto non cessandum; sed de hoc plura jam et locu-
ti sumus et scripsimus.

Id quod incredibili veroque dolore me percutit, est unum, quod
Reverēdā vā mihi scribat, quod duos tantum convictores in colle-
gio habeant. Cum enim unica ratio modusq; sit hunc de-
clinandi furiosissimam procellam, privatam domi scholas
fovere, Rā vā ipsa met intelligit, quam numerus convicto-
rum nobis augendus sit, et si fieri possit ex Illustrioribus
Lithuanicis Familijs. Sento id esse grave ob cubiculos un-
perueniam, sed ut fraterne dicere licet, si hinc sola obest ra-
tio, mallem sub tecto habitare. Non dubito Rāo
vās omnimodo possibili facturus, ut hic numerus
Juvenum domi augetur ibiq; diligentissime in pietate
te et literis instituatur. Tum enim primum de Re-
bus nostris Vilnensibus desperabo, cum convictum
Vilnensem, numero, nobilitate, bonis moribus et literis
florere non audiam. ^{omnino expedit.} Praesertim autem ^{Sex Juvenes et Fundatione habendi}

Petendus persuadendusq; est Illustrissimus Tunc
dator, ut si ipse Vilnē tum cum executio fiet non om-
nebit saltim nos obstringat amicos nobis ut presen-
tes adstant. Petendus quoque qm̄ maxime est,

1: quod consilium est optimum Pulatini Sandominiensis,
et quod ad ipsummet M. Castellanum Traensem scriptum
ut velit utraque ex parte citare Instigatorum Litthuan
trid, et si videtur Jesuitas quoque ad Comitiarum Judicia
praesertim ob id quod Fundationem ipsius pro Sede Lusom
bus factam, et Iudice inscriptam pretestu alicujus Privi
legij si quo nobilitates inscriptiones capere nullatenus poss
sunt, impugnet. Certe longe majoris considerationis apud
Regem et Rempublicam hinc citatio nostrae Fundationis quam
nostra esset. Idem expediret ut et M. Praefectus Lidensis
pro defendenda sua fundatione faciat.

Futura septimana quae in Iudicio Appellationibus
contigerint describam. Nunc autem ab animo maneo

M. P.

Erasmia 1759. 14 Martij

M. P. Nestori gratias
maximas pro mei me
moriam et humillime obsequium
viri et alij Amici.

Servus humillimus
Hansmannus a. Lamm.
L. P.

P. C. Admodum Rde Pater Lucas.

Decima sexta presentis tertium simplex in contumacia
 Decretum contra nos vibratum esse, nos autem
 ne pro exceptione quidem fore comparendum nobis
 esse, post plurimas maximasq; deliberationes
 et consilia tandem judicavimus. Ne mixturam
 Rō Vā. aut Actus P. Provincialis Lithuanie has nos
 protulisse partes, priori illi consilio, quo fere jam
 parati eramus ad comparandum pro exceptione fore
 ni. Nam preterquam quod nostrates Patrone non
 esse id faciendum censuerint, cum ad diem ipsius
 Decreti dubius haberem animo, ipso ejusdem die me
 ne, M. D. Turczynowicz Vir prudens Juris Lithuanie
 ci peritus, nobisq; amicissimus, fortibus me rationi-
 bus, a comparando cum exceptione fore sapienter
 revocavit. Brevibus quidem verbis, rationes has
 non possum exprimere, paucis tamen dicam: Judi-
 cia Synodalia non sunt ullatenus appellabilia,
 sententia itaq; illorum ut suprema, ita irrevocabi-
 lis est; quare aut declinanda est eorum sententia
 per contumaciam, aut si parte citata comparante

seruatur, omnino toleranda est, nec enim ullum in eorum
causarum genere, superius Iudicium in republica datur.
Si itaq; comparassemus, et Accessionum hoc primum
de exceptione fori, seu remissione ad Comicia proposuisse
mus, atq; idem serij partium controversijs usissemus,
Decretum in hoc primo Accessione proculdubio emanaturo
ret; sed quale? certo certius negativum uti jam id
ipse met Cancellarius Palatinus Sandomini ensi diebus
ante aliquod constanter declaraverat, se nullatenus
remissionem ad Comicia facturum. Nulla ergo favora
rabilis hac in parte sententia speo Nobis vel mini
ma fuit. Quot si nobis comparentibus et ex par
tium controversijs lata fuisset huius sententia, non ju
posse causam nostram remitti ad Comicia, huius
decreto tanquam Iudicij inappellabilis jam perpetua
o standum esset: Nec vere ita dicendo integrum
nobis esset amplius a tali sententia causam ad
comicia extrahere. Maluimus ergo simplicem con
demnationem permittere, quod longe gravius fuis
set, si primum accessionum per sententiam ad Com
troversijs partium latam perdidissemus. Huius et ali
ud multa rationes me permoverunt ad pernitentiam
comparandum.

Sententia lata, non um extensa, sed ut scripta est man-
u Cancellarij Ed Vd exemplar mitto: de tempore
executionis in illa non constat, nec adhuc de illo
quidquam scimus, cum scivero notificabo. Ed Vd
eodem modo tertiam executionem excipiens, quo pri-
mam et secundam: qua tamen in re summa mode-
ratia utendum est, nam secundae executionis Historia
de verbo ad verbum Regi relata est, nullus dubitans
quin multa Jesuitae addiderint. Certe et hoc tertium
nondum est finale decretum, uti liquet e verbis
ipsiusmet Cancellarij in hoc Decreto positis. Alia
eiusdem Iudicia sperantur Mense Maio vel Junio.
Iam toties scripsi pro quacumque sensu meo quid in
tam arctis rebus faciendum esse videretur. Prima
et summa rerum omnium apud me est, privatus
Convictus de quo toties scripsi et nunquam satis. Al-
terum est, Scholas usque ad vacationum tempus re-
tinere publicas, easdem vero post Vacationes non
aperire, sed solum privatum Collegium, sine publi-
ca campana, ad quod tamen demum et duodecim Ju-
venes extraneos admitti possent ve-
l tardius. 3to. Manifestatio aliqua faciendae esse
videtur sed de hac postea. 4to. Citatio ad Convictum

expedienda, quam cum jubebitis mittam. Ita Ca
parte Ill. Fundatoris iuxta consilium et magnam
amicorum nostrorum et Patronorum omnium, Ci-
tio Barryrij ac Jesuitarum ad eadem comitia per
receptum est, praesertim ob id quod demeritum
pro deo Juvenibus atq; inscriptionem Nobilitarem
per privilegium capari procuraverint.

Quid Romam, quid à Kunio expectandum si-
bis sit, intelligent ad v. ex literis P. Procurator
nis Generalis et ex mea ad P. Generalem epistola
quam mitto.

Receptum mihi omnino est, scire ex quibus
Comitiis instructiones pro praesentis Comitiis
favorabiles nostrae causae fuerunt. scire autem
opinative sed certo nam in citationem ad Comi-
cia mentionem harum instructionum Patroni
inserere volunt. Verba instructionum non excru-
bantur sed tantum Nomine seu palatinatum
seu districtuum, et ita v. dignet mihi quae
totius mittere Vale. Adm. A. d. d. Prém Provin-
ciam A. P. Rectorem A. P. Sebastianum aliosq;
amicos meo nomine quiesce saluta. Foris parva

21 Martij. 1759. W. Wappert

Stomph. Kunz

Admodum Rde Later Lucan

Copiosiore Epistolam hebdomadae praeterita scripsi Rde Vd,
 et multa quae non reuocari ibidem detuli: nunc breuibus me
 expediam. Primum est quod defero Rde Vd, uti et Admo-
 dum Rdo P. Provinciali Lithuanico omnibusq; amicis
 quod a Personis fide dignis admonitissimis, male de me
 nescio quem sciant si suam non dicam locutam fuisse
 Clementissimo Regi, Regemq; adeo curam dixisse: Quae
me ardentem et obstinatam, atq; aliquid quod non expe-
ctem mihi imminere, eo quod agere videar contra Deum
ta etc. Quod quid demum sit, Regem etiam nostrae Provin-
 ciae offendi: Quare Rde Vd ipsam et iudicabit oportere
 me in futurum et ab agendo, et a scribendo in hac cau-
 sa desistere: praesertim cum ei res iam deuenierit ut
 neq; iam vos opus habeatis mea Varsoviae opera. Itaq;
 in causa Vidnensi ultima haec est mea ad Kam Vam
 Epistolae. Kam cum ut audio etiam intercipiantur
 literae imprudentis esse sponte se periculo committere.
 Maxime cum audierim scriptum esse de me ad P. Gene-
 ralem: ut etiam Varsovia movear. si verbum est, unde manet, intelligi.
 Id quidem minime perturbat me, sed nec mei amplius
 usum nec mea vobis pericula necessaria esse puto.

Sive autem haec in alienas manus incidat sive notio
incidat Epistolam committere Debes Rám Ván hac u
tima vice, quod mihi relatum sit, data esse mandata
exhibis / Guardia / M. D. Vitord nostrum ut Collegium
cungant, atq; Juvenes ab aduendo impediant. Id si forte
se verum est, et si ad executionem forte ejusmodi per
veniet, optarem patienter id expectandum esse, visisq; te
ad portam militibus, tum eundem esse a Illustissimo
ordinarium ad Illustimum Marescalcum Tribunalis
ad Illustimum Palatinum Vitnensem aliosq; et delecte
randum quod metu ultenorum scandalorum vi ap
ta coacti, a Scholis abstinere velimus et tempore
Non recedendo ullatenus a Privilegijs Regijs nostris
Congregationi concessis, a Constitutione Ordinum Regni
Anno 1677 Privilegia nostra approbante. A decretis
et Bullis Romanis in causa Vitnens. Cum petendi
sunt iidem Magistrates ut exambiat a Collegio nostro
amoveri eurent, interposita fide creterus et nulla te
nis in scripto nos Juventutem ad Collegium adven
tantem ex civitate non admitturos. Illud vero de quo
toties et locuti sumus et scripsimus consilium in ad
me quinto abhinc mense maturandum est. Scholdi
deinde publicis non aperienda. Praemissa tamen me
destinatos in aliquibus Castrensibus actis protesta

eratione, cum exemplum p[re]manu habeam qualiter p[re]s[ent]i
 Societatis Jesu Cracovio contra Academiam protesta
 ti fuerint: Titulus talis est: Manifestatio Religio
rum Societatis Jesu Cracoviens[is] ad officium et acta
pr[es]entia Castrennia Capitenealia Cracoviens[is] persona
liter veniens R. P. Hieronymus Przetocki Doctorum
Collegij Cracoviens[is] Societatis Jesu ad pr[es]ens Pr[ae]fectus
collegij tuam infra scriptam manifestationem suam et lib
collegij totius nomine, per officium pr[es]ens suscipi et actis
pr[es]entibus inseri. D[omi]ni in eo die Actum in Castro Craco
viens 1694. In tali Manifestatione quam fieri pu
est modestissime Regias Jurisdictiones ne minime
quidem tangendo ea exprimere oportet, quod superior
declaranda Ill. loci Ordinario alysz dixi.

Pro mandato ad Comitum Albam Chartam seu
Blanciet optinuit jam Sr. Florianus Wolffki procur
rator vester, quam transmittet dum securam Ben
tionem repereritis. Interrogabit idem Juniperito
unde, mandata talia exportantur, et Karo Varin
formabit. Ego jam manum de Tabula: et Warsaw
ria intra paucos dies discedo Cedamus Patria vivam
et sturius isthuc et Catulus vivant qui nigra in candida
vertunt, et Jus naturatis defensionis criminari deuant.

Responsum tamen ad hanc Epistolam Varravianam
peto quod me ubi ero reperiet. Vale interim Caris-
sime Luca et me ama.

30 Martij 1759. Vespere

Post Avum
Juan. Koenig

P. Rom. N^o Peter Luca. P. Hoffme

Certam securamque reddo q^{uo}d v^{ost}rum quod neque Camerarius Lithu-
niae, neque ullus hominum mihi proposuerit ut consenti
propemodum docere Scholas Vitnae ad Phetmian. sive inclusivae sive
exclusivae. N^{ost}rum Hülper audivit fortasse id dici a Camerario,
vel ab aliquo alio, sed non mihi dici, neque unquam huius dicti
mihi retulit. Mors Fundatorum vehementer me afflicti; hanc
sancti in me legationem exortant, quod cum Deus omnia
humana iudicia nolit sustulere, in solis Divinis nos sperare
velit. Collegium Privatum quum maxime urgendum est. Cuius
ad Comitia Regni danda esse videtur iam vel rursus Lithuaniae
Provincia nomine, vel eorum nomine si quis fortasse Protonotari
Fundationis sua Custodiam Praesens reliquit. Petri inferre
de eorum dispositione circa res trosthas.

Quod autem quam maxime oro, est, ut N^{ost}rum
suis perquirere Scripturae quoddam meum Vitnae in Collegio
mea manu confectam et ibidem retentam in manus P. Stephani
suis gestoris Collegij, quo consuetudines omnes legesque Colle-
gij Masareni Collegiarum, quae et diversis rationibus ac refe-
rentiis super quatuor consuetudine confirmari. Aliud scri-
pturae longe brevis in uno aperto medio folio, compendio pra-
scribam adolescentibus Collegij eorum regulas ordinemque dici.

Hae duo Scripta rogo summoque ut N^{ost}rum. Descriptis iubent,
et vobis mihi mittere Varsavianam ad manus P. Aloisij Philosophi
propterea in vobis obligationem pro hac Beneficentia: manusque
eo quo semper animo et vobis.

1° Junij. Poloniae
Amicos Salute.

Levy Hartwig
Samuelus Konarski.

In nomine domini Amen. Petrus Luca Hoffmannus. Collegium Privatum Vitnae.

PL

Amidon, Ed. Pater Lucia
N. S. Francisco St. P. O. Box 100
Victoria, B. C.

China

H

8

Admodum Reverende Pater Provincialis
Pater solendissime

Invitatus sum mane hodie a M^o Auditore Nunciaturae
qui mihi haec verba dixit, peto et obliquo Paternitate Vram,
nomine Illustrissimi Nuntij et meo, quatenus in omni men-
tionem deferat Reverendo Patri Provinciali Lithuaniae
vive, Patri Rectori Collegij Vitnensis et alijs Patribus
et Magistris ibidem dimorantibus, quod ex mandato Illu-
strissimi Nuntij intra dies quindecim, si Patres Scholae
Lithuanicae Vitnae Scholas publicas penitus non occluserint, ad-
stringam eisdem his penis, nam Ecclesiam seu Capellam
interdicto subiciam, 2do Patrem Provinciale ab officio
suspendam et alios, 3to etiam adhibito brachio seculari
Magistros incarcerari faciam. Nobis ego hanc commissio-
nem acceptare, sed mihi respondit: quod me nomine et
Auctoritate Nuntij Apostolici obliget, deinde subintulit:
melius esse proffertur Patribus Vitnensibus, ut Pater-
nitas Vra Literis privatis id illis deferat atq; intimet,
quam si ego ipsis scribam, nam meae Literae in tali
materia deberent mox in Libros Cancellariae meae

inscribi, et earum exemplar Illud Nuntio mitti, quare
earum in actis extaret memoria: convenientius autem
est ipsimet Patribus Vilnensibus, ne harum rerum ve-
stigium in cancellaria extet, si exunt morigeni. Hoc igitur
ego nolens volens Paternitati Vestrae alijq[ue] defero.
Multa deinde locutus sum cum eodem Auditori: solle-
gium privatum id est intra domesticos parietes nec approbatum
nec improbatum: fatet, clare et ex ipse verbis ore tenens dicitur
hanc spontaneam si velimus Scholarum nostrarum oclusio-
nem, nihil derogaturam iuribus nostris, Bullis, et Decretis
actis, sed interim voluntatem Summi Pontificis esse, ut
interea haec Schola claudantur, dari posse in futurum
occasionem et tempora, quibus eadem Schola aperiri possit.
Bullas itaq[ue] nostras, Privilegia, Jura, et Decreta, non
obstante spontanea oclusionione Scholarum manere in inte-
gro. Quod si intra quindecim dies non informabitur
certo documento Scholas nostras Vilnae esse sponte occlusas
procedet irreversibiliter ad rigorem. Scripsi jam toties
Paternitati Vestrae ego, hunc ultimum ictum ab Ant-
nitate Ecclesiastica expectandum non esse, et ratio ipsa dicit
idem.

Faciant pro Sapia et prudentia sua quidquid velint, nos hic
 omnes suaderemus, ut ab his Scholis publicis penitus jam
 cessent, Salvatis Salvandis. Voluit Auditor quatenus Pa-
 ternitas Vra in manus meas mittat Authenticum Documentum
 quo doceat intra quindecim dies clausas esse Scholas.
 Ad id respondi; probabilissimè me credere, quod Patres Vilnen-
 ses absq; dilatione claudent Scholas publicas, sed documentum
 in scripto non mittent, timebunt enim, ne id in manus Patris Republice
 deveniat, ad id Auditor dixit: scribam ad Illmum Coadjutorem
 ut ille testimonium dare velit Scholas has jam esse occlusas.
 Adveniens est Illm. Coadjutor, et petendus, ut dignetur pro Summa
 sua prudentia et Caritate ita id Testimonium conficere et
 mandare, ut liqueat nos sponte id fecisse etiam ad persuasionem
 ipsiusmet Illustrissimi Coadjutoris, et ne quidquam in ijs repe-
 riatur, quod aliquando nobis possit esse injurium.
 Optarem ego, ut pro aliquo extera decore ad vacationes hæc
 id fieri non posse. Opto jam ut saltem ad Festam Pentecosta-
 lia exclusive protrahant, discrimen est unius Septimane
 ultra quindecim dies: affigi posset Charta publica in Scholis,
 excipitata aliqua ratione quod tempestive vacationes gene-
 rales studentibus dentur. Testimonium autem intra
 quindecim dies ad Illustrissimum Auditorem mittendum

No 20.

P. Stanislaus a S. Laurentio
ad P. Protem Lituanica ad cau-
sam Vindene spectantes.

ab Illustissimo Coadjutore h. illud dare dignabitur, quod ut det
ille potius quam alius etiam si forte ab Auditore requisitus
non fuerit a nobis esse petendus videt, et illi pato hoc non
fore ingratum in presentibus Circumstantiis, Testimonium in quo
hoc p. ita posset dicere, quod Patres Vindenes Scholasticus
P. arat verbo sacerdotati mihi promiserunt scriberet Illm. Coadjutor
se ante Festa Pentecostalia Scholas occlusuras. Cum
vero Sabbatho ante Pentecosten clausa jam essent aliud Testi-
monium paucis verbis non gravaret scribere idem Illm. Coadjutor
clausas jam esse, ego quoque respondum impatientissime expecto,
nam si id nondabit intra dies 12. categoricum et recte ego ni-
hil amplius Auditori, qui sua volet exequi et proculdubio ex-
quet dicere poterit. Sapientis est tempori cedere. Veteri
Benevolentie Patris vestri me commendando Summa
Veneratione maneo

29 Apr. 1741. Varf.

Paternitatis Vre

Servus humillimus
Stanislaus a S. Laur. p. l.

Si M. P. Provincialis non aspi-
rit in re tanti momenti N. P. Auditor
pro sua prudentia agere dignetur que agenda sunt
et non mihi certam responbere. Nam videri res morari
non pati. Intra integro manent. Collegium privatione Bene-
ordinatae melius est quam schola Publica. Pat. optime rerum,
voluntas aperta. Constantis, intra modum, laudabilis.

Nap wiede mliwi Panowie.

czu obawy w sprawie cyt zaszerey narodu naszego y kro
lestwa tego od samych cylow swietych mianowitego se:
gnun Orthodoxum, ze u nas my wiecy swietych kwidnata
zawse prawidawa y nigdy, nienarazona sanda sedis apo:
stolica observansia. Wazny wse tytko nap w mli PP.

to u uwage co ~~co~~ exemplo przykto napytli powin
nismy do czego et motivo religionis obliquamni ieste/my
miew namiesni. wsi Chystrusa Panawy Stawie Kupista
krywego, a zgodnie sprawy te misyty Akademizy wntenskej
y mliami krywoj scholaryum diaron in dawno Decretis
Romanis et Bullis Pontificum zaloneyong na tyd Cykla 1.
Zdamy et authoritati vicarij Chystru ierogare mierzecemy.
Do czego te kulta motiva nerek mi sie wyrazie gozpi.

Naprawd. Sprawa ta lat kulta w spymie Agitur aneliss per
sonas controversias, iakze my iq tu sine ulli iudicialibus
controversijs delgowae miew Atolicy Apostol sary mamy?

Secundo. Podunkowaty obiednie Anony Aktyta swie y nan
ie ropaty: Akademia de wospi ius privativum u dawny et An
wilerach, a restrykt mli krywoj diaron polkajnie na oko ze
Akademia tego ius privativum wyrazonego nigdy nie ma
tytko go pod generalne terminy podkajnie iakoz prawde rpek
ry y ia nie widel w tych Anonitach ^{dawny et} Akademizy et aby gozpi
wyraznie bylo obwarowane do ius privativum que ad alias
scholas. a ratym ratoz ty krywoj diaron ery nie
abgich spoty excludowae r wina?

3tiu Doursda Akademia wntenska, ze kradz Akade
mia bratweska ma ius privativum, to go miew powinno y
Akademia wntenska, loquata iuribus Akademii Craovienpi.

XX 7mo Listy: jakich ktadni: między miedzią oba
 wasze Akademie wkręca: moje Dyktat W. S. kraszkiego
 moje Imię Biskupa wileński y do tego nalezy cięzko
 obiedwie skoty aby ktadni: padnyd me byto. Wszak y wna
 hmeru y w Piotrkowie pierwsze y skoty Licy Piawo, aponit
 narydly Gmnia Sejwici kura utworyl: skoty: aponit
 w tak dawnych yzawo ja dohny regulaminem sto
 tni padnyd me mof. Cullen pomiedze jest dorep
 et vromof emulatio między y kotami, tym nij kofy
 in publicum poyde tym wiskofa pofafie między wogze
 mi, In kofy y eden y drugie emulatio: Ma ktorez me
 kym y w tatey eludofie przy stawnych Akademial
 Jak w tym me w kofy w wiedznie y przy w kofy kofy in kofy
 przydny he y in kofy w Akademij nu dependuige
 skoty.

Miss Marya Hunt

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

17

[Faint, illegible handwriting at the bottom of the page]

Reverendissime Pater Rector Studii Cracovensis

12

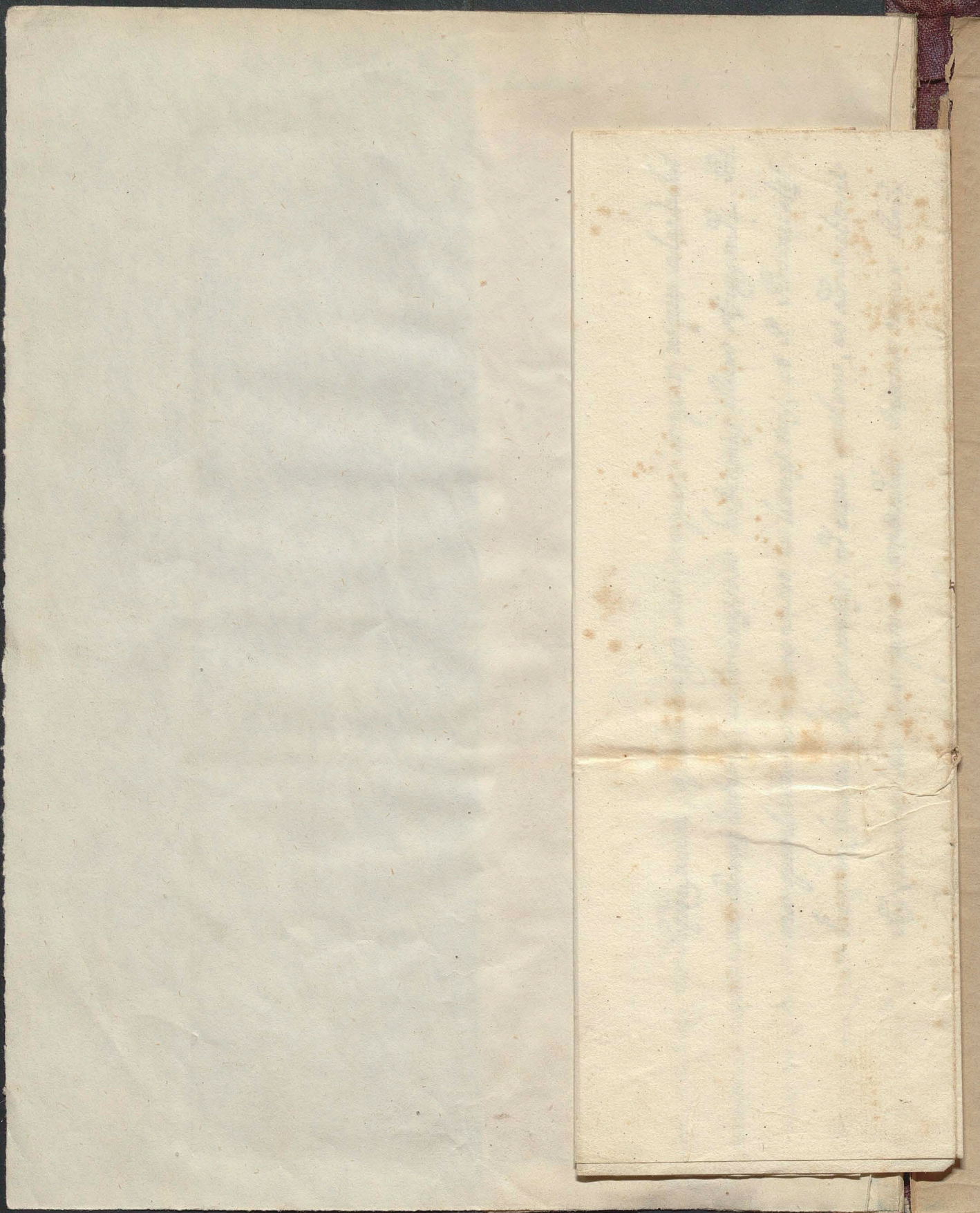
Pater Reverendissime.

W tym tygodniu byłem u Cyca ^o z X. Asystentem, y com słyszał na moie uszy, że dorosł. Ażby-
ważby memoriał y nas z wielką dobrocią, a uszy, szanujmy nasz interes, odpowiedział te słowa
potacznie: Sic ego vestram causam esse iustam, iuravi et hincor manulicere constitutiones meo-
rum Praedecessorum, sed cum lex sit exacerbatus, habeatq. majorem potestatem his temporibus
quam Respublica, necesse est paululum sustinere. haec mora poterit vobis prodepe, ego semper vos pro-
tegam. Gdyż zaś uszy, że o Kunyuszu, że bardiły sprzyja Jezuitom y stara się o zamknięcie szkol
naszych kilka razy powtórzył te słowa: scribam Kunho scribam Kunho, ut non tantum se non im-
miisceat, sed vobis omnino assistat et vos protegat. Główny wychodził, mówił: Sic ego, quod hoc totum
faciat P. Guarini qui est ad Aulam Regis. Dziś zaś będą u Kardynała status, tom uszy, że: Accipi ex-
presum mandatum S. M. ut scribam Kunho, quatenus vos protegat. y tę sobotę, zapewne list be-
dzie postany z rozkazem surowym do Kunyusza. Za to powinno być dziękować Panu Jozu, że
dziś dw. przez memoriał jest bardzo dobrze informowany o naszych nieprzyjaciółkach y o ich nie-
zbojnych figlach, y nam wszelką dobrotę protekcją. Dziś tydzień był Paec S. w naszym Collegium
Nazarenum, gdzie ze wszelką byt przyjmowany dystynkcyę, użyczywał szkoly, celle, bibliotekę,
a będąc w kaphcy która często razy jest mniejsza niżeli nasza wileńska, naznaczył codzien-
ną zupełną, perpetuis temporibus Indulgenyę, ktoby prócz pacierzy co dzień w niej, mówił.
Także zupełny odpust dla konwiktorów w ten dzień, kiedy będą komunikowali y spowiadali się
na zawsze. Wielkie to dla nas szczęście, gdyż iak Piarski zakon stanął, to nigdy w Collegium
Cyca semie widział. W sali był ubrany tron, na którym uwiadłszy przysiępowali nasi, że y
wszyscy konwiktorowie do pokatowania nogi. Na wychodzie uwiadając do karety bardzo wiele
znakow pokazał ukontentowaniem swego których dla krotkości czasu nie oznajmuję. Mamy
wielką w nim nadzieję gdyż wielką ku nam dobroć pokazuje. Vra P. mitas chęć
oznajmuję o Zdrowiu swoim, także o Penie Marszałku, co odpowiedział na list his
expresis mando P. mitas v. humillimus in d. s. v. g. Andreas.

Det. 17 Xbr. 1740. Lomd.

Copia litterarum 1741
17 admissa Andreae Ro
ona

13
Excellenti et Amicis Domini Domini Colme-

4207

Cura, et sollicitudo, qua Summa Excellentia Tua apud me agit pro bono Collegii ipsius Vitervensis, satis aperte demonstrat amorem summam, quo meam fidem prosequitur. Nunc benevolentie tue, ut qua possum parte respondeam in ipsa re, de qua tam graviter ad me scripsisti, hodie per meas literas serio moneo P. Stanislaum Konarski ut ab incepto desistat, et monumenta a P. Daggel collecta relinquat esse juris Collegii Vitervensis, ad quod pars illius morbo omnino spectant. Ceterum ante meam electionem auctori Praeceptorum meum accepisse literas Magni Cancellarii Regni, quibus significabat regiam voluntatem esse ea monumenta transferri Sarsavianam, atque adeo precebat ut idem Praeceptor meus mandato Regis preceptum suum adderet, quod factum fuit. Auctori propterea Patres Vitervenses obsecro ut Regium illud mandatum revocarentur, quod si revocatum revertatur, ego quoque revoco preceptum meum Praeceptoris, quod unica ex Regio mandato suam vim habebat. P. Stanislaw de hoc negotio neque ad me, neque ad meum Praeceptorum

Michaeli Didenkonuz Episcopo Vitervensi
Viterviam

Predecepsorem, quantum ego scio, unquam scripsit, usque adeo nihil
nos Romae habemus, unde causam habeamus illum objugandi. Pri-
ma querela contra ipsum venit ex litteris tuis, et P. Provincialis
Sicani Situani, his ego motus ad eum scribam, et admovebo ne
Pis. Situanos suo jure privati contendant. Insuper tamen Comi-
Excellentiae Tuae, et Patrum Situancorum erit erisè quere in Aula
Regia ut novum Mandatum Regium non emittatur pro asporta-
tione Vasarianam eorum monumentorum. Mea enim auctoritas
parum valere potest contra Regiam voluntatem.

Locales Situani Romae cum suo Provinciali jam a me se moverent. In quod
aliud ego, in quo Comi. Excellentiae Tuae gratissimum meum animum
bestari possim, mihi significes, Tibique persuadeas me libentis-
sime mandata tua facturum in his rebus, quas auctoritate
mea prestare potero.

Comi. Excellentiae Tuae

Albani. 20. Junii 1760.

Humil. et addictissimus servus
Joseph M. Siuria Praecepti Scholae
Scholarum Piarum

al

Pri

l

b

la

i

ad

un

la

a

LIBRARY
MUSEUM
OF THE
CITY OF
NEW YORK

BIBLIOTH. UNIV.

UNIVERSITÄT
WIEN

1768 der Hofrath d. h. h. o. o.
Präsidenten d. h. h. o. o. o. o. o. o.
Präsidenten d. h. h. o. o. o. o. o. o.
in einem Hofrath d. h. h. o. o. o. o. o. o.
und Hofrath d. h. h. o. o. o. o. o. o.

H. B.

